प्रेत्य 'तपः', एव सत्यं 'इति', उत्तरमुक्तं। तच्च साधनरूपं 'तपः', 'कस्मिन्', प्रतिष्ठितं 'इति', प्रश्नः। सति शरीरबले तपसः अनुष्ठातुं शक्यत्वात् 'बले', तपः प्रतिष्ठितमित्युक्तमुत्तरं। बलस्य कारणं वस्तु विवक्षितत्वात् 'किं तद् बलमिति', प्रश्नः प्राणस्य बलकारणत्वमभिप्रेत्य 'प्राणाः', बलं 'इति', उत्तरमुक्तं। अनया प्रश्नोत्तरपरम्परया सावित्रस्याग्नेः प्रतिष्ठारूपं यत् सत्यं वस्तु तत् प्राणदेवतारूपेण शरीरे प्रतिष्ठितं। तथैव ध्यातव्यमिति निर्णयः सम्पन्नः। प्राणादूर्ध्वं वस्त्वन्तरप्रश्नो न कर्त्तव्यः, इत्येतादृशीमाचार्याज्ञां 'ब्रह्मचारी', उक्तवान्॥

(६) अथ प्रसङ्गात् सावित्राग्निदेवताविषये मात्सर्यपूर्वकं संवादं निषेधति। "स होवाच श्रुचो दर्व्यां पातिः। यद्वै ब्रह्मचारिन् प्राणमत्यप्रच्यः। मूर्द्धा ते व्यपतिष्यत्। अहमुत आचार्य्याच्छ्रेयान् भविष्यामि। यो मा सावित्रे समवादिष्टेति ॥ ५ ॥ तस्मात् सावित्रे न संवदेत" इति। 'स श्रुचः', ब्रह्मचारिणं प्रत्येवमुक्तवान्। हे 'ब्रह्मचारिन्', त्वदीयेनाचार्येण तुभ्यमत्यन्तहितमेवोक्तं। यदि त्वं प्राणदेवतां सर्वोत्तमामतिक्रम्य तदाश्रयत्वेनान्यां देवतां पृच्छेत् तदा तव 'मूर्द्धा', विपतेत्। अतो नास्त्येव प्राणादुत्तमा देवता, किञ्च यस्त्वदीय आचार्य्यो मां प्रति सावित्राग्निदेवताविषये मात्सर्य्येण संवादं कृतवान्। 'तस्मात्', तव सम्बन्धिन 'आचार्य्यात्', 'अहं', एवातिशयेन प्रशस्तः 'भविष्यामि'। यस्मादस्मिन्नुपाख्याने श्रुच एव मुवाच। तस्माद्रहस्ये 'सावित्रे', विज्ञाने कश्चिदपि मात्सर्येण संवादं न